

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 441/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Pol'nohospodárska Pôda s. r. o.**, Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 88/2022 z 23. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Cdo 88/2022 z 23. mája 2023 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 7 479,45 eur a náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vo veci samej vystupovala v procesnom postavení žalobkyne proti žalovanej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) vo veci žaloby, ktorou sa pôvodne domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], evidovanej na [REDAKOVANÉ] ako [REDAKOVANÉ], pozn.). V priebehu konania sťažovateľka navrhla pripustiť zmenu žaloby, ktorou sa domáhala určenia, že bola vlastníčkou

spornej nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia (vyvlastnenie sa uskutočnilo na základe rozhodnutia o vyvlastnení Okresného úradu Nitra, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-NR-OVBP2-2016/015646-004 zo 4. apríla 2016 v prospech spoločnosti [REDAKOVANÉ], pričom náhrada za vyvlastnenie bola vložená na depozitný účet Slovenského pozemkového fondu, pozn.). Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 16 C 136/2016-172 zo 14. júna 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 12 Co 69/2021-201 z 18. januára 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Sťažovateľka následne podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f), ako aj § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

3.1. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľky zamietol (ako celok, pozn.) ako nedôvodné s poukazom na § 448 CSP.

4. V napadnutom rozsudku najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľkou uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že ňou namietanú vadu zmätočnosti v danej veci nezistil. Doplnil, že dovolaním napadnuté rozhodnutie nie je možné považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Považoval ho za dostatočne odôvodnené, v ktorom krajský súd jasne a presvedčivo vysvetlil, z akého dôvodu považoval záver okresného súdu o potrebe zamietnutia žaloby sťažovateľky za vecne správny.

4.1. K namietanému nesprávne právne posúdeniu pri riešení otázky „*vecnoprávne a záväzkovoprávne účinky zmluvy*“, pri ktorej sa mal krajský súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd zdôraznil, že nevyhnutným predpokladom na posúdenie prípustnosti dovolania je také formulovanie dovolacej otázky, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Podľa najvyššieho súdu však sťažovateľkou predložená otázka nekorešponduje s právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Poukázal tiež na to, že z obsahu spisu a odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií zistil, že dôvodom zamietnutia žaloby bola dodatočná nemožnosť plnenia záväzku žalovanej z kúpnej zmluvy z 26. júna 2015 vyvolaná vznikom a realizovaním predkupného práva štátu, na ktorú bol *ex offico* povinný prihliadať orgán rozhodujúci o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe tejto kúpnej zmluvy.

4.2. Vo vzťahu k sťažovateľkou uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané nesprávne právne posúdenie pri riešení otázky „*dodatočná nemožnosť plnenia v dôsledku vzniku predkupného práva štátu*“, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, poukázal na svoje rozhodnutia vydané vo veciach vedených pod sp. zn. 3 Sžrk 5/2017, sp. zn. 3 Sžrk 2/2018, sp. zn. 10 Sžrk 8/2017, sp. zn. 10 Sžrk 19/2018 a sp. zn. 4 Sžrk10/2018, z ktorých vyplýva, že určeniu vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia, a to vzhľadom na právnú podstatu predkupného práva, ale najmä na rozsudok najvyššieho súdu č. k. 6 Sžrk 3/2018 z 18. mája 2018, ktorým už v otázke predkupného práva štátu judikoval (R 54/2018), že „I. Zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu (§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov), je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. II. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a porušením zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, a to i vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo ex lege až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku neuviedol žiadnu svoju úvahu týkajúcu sa podstatnej právnej otázky, či v dôsledku vzniku predkupného práva nastala dodatočná nemožnosť plnenia, resp. že otázku následkov spojených s predkupným právom štátu nezodpovedal správne. V zásade namieta arbitrárnosť a nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyšším súdom, ktorý podľa jej názoru nevypočul jej argumenty, resp. nevysvetlil, prečo neboli v jej veci relevantné. Zároveň tvrdí, že záver okresného súdu a krajského súdu o dodatočnej nemožnosti plnenia nemá zákonný podklad a je arbitrárny. Je toho názoru, že protest prokurátora nebral do úvahy časové súvislosti, predovšetkým tú skutočnosť, že predkupné právo štátu vzniklo neskôr, ako bola uzatvorená kúpna zmluva. Poukázala tiež na to, že v konaní sa súdy nezaoberali jej argumentáciou, že jej svedčí vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti ku dňu jej vyvlastnenia, ale venovali sa obširne len dôvodom, ktoré vyvracali ňou predloženú argumentáciu. Je presvedčená, že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia otázky týkajúcej sa vecnoprávných a záväzkovoprávných účinkov kúpnej zmluvy, ktorou sa mal najvyšší súd zaoberať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

7. Hneď na úvod tejto časti rozhodnutia považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že eviduje niekoľko desiatok ústavných sťažností fyzických osôb a právnických osôb (vrátane sťažovateľky) zastúpených advokátskou kanceláriou uvedenou v záhlaví tohto uznesenia, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd všeobecnými súdmi rozhodujúcimi v rôznych typoch konaní, ktorým predchádzalo podanie protestov okresnej prokuratúry proti rozhodnutiam katastrálneho úradu týkajúcim sa prevodov pozemkov v [REDACTED] (a iných) v súvislosti s realizáciou stavby s názvom „*Vybudovanie strategického parku*“, ktorú ako významnú investíciu schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 401 z 8. júla 2015 v znení jeho doplnenia uznesením č. 413/2015 z 21. júla 2015.

8. Pretože sú východiská rozhodovania ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy sťažovateľke známe (II. ÚS 159/2018, IV. ÚS 438/2018, IV. ÚS 507/2018, II. ÚS 425/2020, II. ÚS 588/2020, I. ÚS 13/2021, II. ÚS 482/2021, III. ÚS 281/2021, I. ÚS 455/2022, II. ÚS 534/2022, IV. ÚS 158/2022, I. ÚS 164/2023, I. ÚS 195/2023, II. ÚS 135/2023, IV. ÚS 286/2023 a iné), ústavný súd ich v danom prípade nepovažoval za potrebné opakovať.

9. Vzhľadom na námietku sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). K takému záveru však ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nedospel.

10. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku ústavný súd zistil, že najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa vzhľadom na predmet posudzovaného konania nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (Civilného sporového poriadku, pozn.), ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnutý rozsudok nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnutý rozsudok nereflektoval ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky.

11. Z dôvodov napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd sa nestotožnil s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa absencie náležitého odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktorý (rovnako ako okresný súd, pozn.) dospel k záveru, že v čase vyvlastnenia sporného pozemku sťažovateľka nebola jeho vlastníčkou ani nebola zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka sporného pozemku. V okolnostiach danej veci bolo rozhodnutie krajského súdu o potvrdení zamietnutia žaloby okresným súdom nepochybne založené na tej skutočnosti, že sťažovateľka nepreukázala existenciu svojho vlastníctva k spornému pozemku ku dňu jeho vyvlastnenia.

12. Aj záver najvyššieho súdu o tom, že v dovolaní absentuje vymedzenie takej právnej otázky, od ktorej vyriešenia reálne záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, s ohľadom na argumentáciu sťažovateľky uvedenú v dovolaní týkajúcu sa vecnoprávných a záväzkovoprávných účinkov kúpnej zmluvy [vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP] ústavný súd považuje za dostatočne a presvedčivo zdôvodnený (porovnaj aj č. k. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 578/2022).

13. To platí aj vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa nesprávneho zodpovedania otázky následkov spojených s predkupným právom štátu najvyšším súdom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že rozsudok najvyššieho súdu č. k. 6 Sžrk 3/2018 z 18. mája 2018, ktorý publikoval v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 54/2018, bol predmetom ústavného prieskumu na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorú (po spojení s jej ďalšími ústavnými sťažnosťami, pozn.) uznesením č. k. III. ÚS 51/2019 z 5. februára 2019 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

14. Z ústavnoprávneho hľadiska teda niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pretože sú dostatočne a presvedčivo odôvodnené.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) v spojení s § 56 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu